

Tehtävähjeet lukuvuodeksi:

ASKEL 1: Oma lukukaveri

Toiminta: *Askarrellaan oma pehmolukukaveri, tarinoita rakastava kuuntelija, jolle lapsi voi harjoitella lukemaan ääneen.*

1. Oppilaat suunnittelevat oman pehmolelun eli lukukaverinsa: Millaisen lukukaverin haluan tehdä (väri, muoto, tarvittavat materiaalit)?
2. Ommelkaa, täyttäkää ja viimeistelkää pehmolukukaverit.
3. Antakaa lukukavereille nimet.
4. Järjestäkää pehmolukukavereiden näyttely tai esittelytilaisuus luokassa.

Tavoite: LEIKI JA OPI LUKEMAAN

Lisämateriaaleja:

- Ennen askartelua voidaan sytykkeeksi keksiä oma tarina (Punomo):
<https://punomo.fi/ideointi-suunnittelu/suunnittelutehtavat/pehmolelut-opintokononaisuus-ohjeet-oppilaille/>

ASKEL 2: Kirjastoretelle!

Toiminta: *Koulun alkaessa tehdään retki kirjastoon, josta lainataan kirjoja luokkaan yhdessä ja itsenäisesti luettavaksi.*

1. Kootkaa oppilaiden kiinnostuksenkohteita paperilapuilla lukutoiveiden aarrearkkuun. Aarrearkun voi toteuttaa piirtämällä taululle tai esimerkiksi kenkälaatikkoon.
2. Suunnitelkaa kirjastoon tai kirjastoautoon tutustumisretken ajankohta yhteistyössä kirjaston kanssa. Ohje ajankohdan sopimiseen Helmet-alueelle*: [https://www.helmet.fi/fi-FI/Lapset/Koulu_ja_paivakoti/Palvelut_kouluille\(341\)](https://www.helmet.fi/fi-FI/Lapset/Koulu_ja_paivakoti/Palvelut_kouluille(341))
3. Lainatkaa oppilaita kiinnostavia kirjoja luokkaan ääneen luettavaksi, itsenäisesti tutkittavaksi (kuvakirjat) tai luettavaksi. Kirjaston henkilökunta voi auttaa löytämään sopivia kirjoja.
4. Kannusta oppilaita jatkossa käymään kirjastossa myös kavereiden tai vanhemman kanssa.

5. Alkaka koota yhdessä ja itsenäisesti luetuista kirjoista ryhmän yhteistä lukumittaria, kuten lukutoukkaa.

*Huom! Vantaalla ykkösluokkalaiset saavat kirjastosta oman kirjan tutustumisretken yhteydessä. Kirja säilytetään koulussa myöhempää tehtävää (askel 5) varten. Tämän jälkeen kirja voidaan viedä kotiin.

Tavoite: LUE MONIPUOLISESTI

Lisämateriaaleja:

- [Esimerkki lukutoukasta](#) (Lukemo)
- [Lukubingoja ja lukuhaasteita](#) (Värinautit)

ASKEL 3: Satumaailma herää eloon

Toiminta: *Mitä sitten tapahtui? Luodaan luokkaan luetun satukirjan maailmaa, jonka innoittamana keksitään jatkotarina sadun henkilöille.*

1. Lukekaa ääneen satukirja. Käykää yhdessä kysellen läpi, mitä tarinassa tapahtui.
2. Rakentakaa luetun kirjan perusteella tarinan ympäristöä luokkaan kuvaamataidon, käsityön tai musiikin keinoin. Esimerkkejä: Piirtäkää kirjan tapahtumapaikka tai askarrelkaa hahmoista paperinukkeja. Lisää ideoita sadun elävöittämiseen [Vuorovaikutuksellisen lukemisen mallissa \(kohta 4. Sadun elävöittäminen\)](#) (Vantaa, Lukunen - Lumoudu lukemisesta).
3. Kerratkaa tarina. Kysy lapsilta, miten tarina voisi jatkua ja kysele lisäkysymyksiä.
4. Kootkaa pohdinnat yhteiseksi tarinaksi ja piirtäkää tapahtumat taululle aikajanaan.

Jatkoehdotus: Luokaa tarinasta esitys (esim. näytelmä, pöytä- tai nukketeatteri) luokkaan tai joulujuhlaan. Opettaja voi toimia kertojana. Keksikää repliikit, jakakaa roolit ja muistakaa rekvisiitta!

Tavoite: KERRO OMA TARINA

Lisämateriaaleja:

- [Esimerkkiohjeet satukirjan Päivikin satu elämykselliseen käsittelyyn s. 6-7](#) (Pukstaavi) (Teos: Aili Somersalo: Päivikin satu. 9.painos. WSOY, Helsinki, 2005.)

ASKEL 4: Tietokirjaraati

Toiminta: Jokainen oppilas valitsee raatiin mieleisen kirjan, joita arvioidaan yhdessä viikoittain opettajan johdolla.

1. Pyydä oppilaita valitsemaan itselleen mieleinen tietokirja mukaan kirjaraatiin. Hyödyntäkää valinnassa kirjastoa tai [Suomen tietokirjailijoiden katalogia](#) alakouluun ja esiopetukseen.
2. Laittakaa kirjat yhteiseen pinoon ja nostakaa niitä viikoittain koko luokan kirjaraatiin nimettömästi. Lue ryhmälle yhdellä kirjaraatikerralla ääneen 2–4 kirjan takakannen tiivistelmät ja tarkastelkaa kansikuvia.
3. Antakaa kirjoille ääniä vaikutelman mukaan: äänestäkää, vaikuttaako kirja olevan esimerkiksi jännittävä, vauhdikas, kiinnostava tai onko siinä hieno kuvitus. Kirjatkaa jokaisen kirjan saamat arviot ylös.
4. Asetelkaa kirjat kirja-arvioiden kanssa esille houkuttelemaan lukemaan.

Jatkotehtävä: Lukekaa omat tietokirjat ja esitelkää ne pareittain [Suomen tietokirjailijoiden katalogin](#) 12 kysymyksen avulla. Kysymyksiä 4, 5, 6, 7 ja 9 kannattaa käsitellä yhdessä koko ryhmän kanssa.

Tavoite: KIINNOSTU KIRJASTA

Lisämateriaalia:

- Kirjaston vinkkausvideo vuonna 2022 ilmestyneistä lasten tietokirjoista: <https://www.kirjastokaista.fi/tarinasaalis-2022-katri-niskanen-lasten-tietokirjallisuus/>

ASKEL 5: Sukellus kirjaan

Toiminta: Tehdään koko luokan lukeman kirjan pohjalta julisteita, joiden avulla luokka syventyy kirjaan eri näkökulmista.

1. Lukekaa sama kirja ääneen ja/tai itsenäisesti.*
2. Jaa oppilaat ryhmiin (A-D), joista jokainen tekee piirtämällä ja kirjoittamalla kirjasta julisteen ohjeiden mukaan. Tehtävät A-D etenevät helpoimmasta vaikeimpaan. Tehtävöhdjeet on sovellettu [lukudiplomitehtävistä](#) (Helmet).

A. Henkilöt

1. Piirtäkää kuvat ryhmäläisten suosikkihenkilöistä.
2. Minkä lahjan antaisitte päähenkilölle? Piirrä kuva.
3. + Kuvitelkaa, mitä kirjan joku kirjan henkilöistä syö aamupalaksi. Piirrä siitä kuva.

B. Tapahtumapaikka

1. Piirtäkää kartta kirjan tapahtumapaikoista.
2. Tapahtuivatko tarinan asiat menneisyydessä, nykyajassa vai tulevaisuudessa? Merkitkää julisteeseen myös vuosiluku.

C. Sanasto

1. Etsi kirjasta kolme sanaa, joita et ymmärtänyt ja selvitä mitä ne tarkoittavat. Voit esimerkiksi kysyä kaverilta tai aikuiselta.
2. Etsi kirjasta kolme hassua/hauskaa/kiinnostavaa sanaa.
3. Kirjoittakaa sanat paperille ja piirtäkää niistä kuvat.

D. Juoni/rakenne

1. Valitse mielestäsi kirjan paras kohta ja lue se ääneen toisille.
2. Jos voisit, minkä asian tekisit kirjassa toisin? Piirtäkää siitä kuva.
3. Ripustakaa ryhmien julisteet seinälle ja tutkikaa niitä yhdessä. Mitä uusia asioita löysitte kirjasta?

*Huom! Vantaalla kaikki ykkösluokkalaiset saavat kirjastosta oman kirjan.

Tavoite: SUKELLA KIELEEN JA TARINAAN

ASKEL 6: Kirjavinkkaus kaverille

Toiminta: Harjoitellaan pareittain omasta lukukokemuksesta kertomista vuoden aikana tutuksi tulleiden kirjojen kautta.

1. Tarkastelkaa yhdessä luokan lukemia kirjoja: mitä kaikkea luokka on lukenut ja kuunnellut vuoden aikana?
2. Jokainen valitsee kirjoista yhden itselleen mieluisen ja tekee siitä esittelyn [kirjavinkkausmonisteen avulla](#). Ohjeet vertaisvinkkaukseen on laatinut kirjailija ja ammattivinkkari Sini Helminen.
3. Esitelkää kirjat kirjavinkkausmonisteen pohjalta toiselle oppilaalle.

Tavoite: KERRO LUKUKOKEMUKSESTASI

